

शिवालय गाउँपालिकाको आगामी आ.व. २०८१/८२ को लागि शिवालय गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री गिता
शाहीज्यूबाट प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम

सभा अध्यक्षज्यू,
सभाका सदस्यज्यूहरू,

यस गरिमामय सभामा शिवालय गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक बनेट तथा कार्यक्रम तेस्रो पटक पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरव महशुस गरेकी छु। वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न सल्लाह सुझाव दिनु हुने गाउँपालिका अध्यक्षज्यू, वडा अध्यक्षज्यूहरू कार्यपालिका सदस्यज्यूहरू, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यू, संचारकर्मीज्यूहरू, सम्पूर्ण आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरू र विशेष गरी बजेट तर्जुमामा प्रत्येक सहयोग गर्ने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू लगायत सम्बद्ध करमचारीहरूलाई हार्दिक आभार सहित धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। यस पुनित अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनीतिक अग्रगमन र संघीय लोकतन्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। यसै क्रममा शहीद परिवार, घाइते, अपाङ्ग र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरूलाई उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु। साथै मिति २०८० साल कार्तिक १७ गते जाजरकोटको बारेकोट केन्द्रविन्दु बनाई गएको विनासकारी भूकम्पबाट ज्यान गुमाउनु हुने नलगाड नगरपालिका उपप्रमुख सरिता सिंह लगायत सबैमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै घाइते तथा अपाङ्गता भएका सबैको स्वास्थ्य लाभको कामना व्यक्त गर्दछु।

सुन्दर, समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिका वासीको समृद्धिको चाहाना र मिति २०८० साल कार्तिक १७ गते जाजरकोटको बारेकोट केन्द्रविन्दु भई गएको विनासकारी भूकम्पका कारण क्षति भएका सार्वजनिक पूर्वाधारहरू पुनःनिर्माणलाई प्राथमिकता दिएर मैले आगामी आ. व. २०८१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रमलाई लक्षित गरेकी छु। यसका लागि दीगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी

समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध गाउँपालिकाको लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजीक्षेत्र र समुदायको साझेदारी विकास गरिनेछ ।

समृद्ध शिवालय गाउँपालिका निर्माण गर्ने, गुणस्तीय भौतिक पूर्वाधार, सर्वसुलभ र पहुँच योग्य स्वास्थ्य सेवा, गुणस्तरीय शिक्षा, उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गरी स्वरोजगारी सिर्जना, स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता र लैङ्गिक समता र सामाजिक समावेशीकरणको प्रत्याभूति यस बजेट तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताहरूको रूपमा रहेको छ ।

अव म बजेट तथा तर्जुमाका आधारहरू, प्राथमिकताका आधारहरू प्रस्तुत गर्न गर्न चाहन्छु:

(ख) बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

- १ नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत व्यवस्था ,
- २ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान,
- ३ राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८,
- ४ पन्ध्रौँ आवधिक योजनाले लिएका लक्ष्य उद्देश्य र प्रमुख नीतिहरू
- ५ कर्णाली प्रदेशको प्रथम योजनाले लिएका लक्ष्य उद्देश्य र प्रमुख नीतिहरू
- ६ शिवालय गाउँपालिकाको आवधिक योजना र क्षेत्रगत गुरु योजनाहरू
- ७ शिवालय गाउँपालिकाको आ.व. २०८१।८२ का लागि प्रस्तुत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

(ग) बजेट तथा कार्यक्रम प्राथमिकताका आधारहरू

यस गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को योजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्दा स्थानीय सरकार संचालन ऐन अनुसार सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रियाको अवलम्बन गरिएको छ । उपलब्ध स्रोत साधन सीमित र जतनाका माग तथा आकांक्षाहरू असीमित हुने हुनाले निश्चित मापदण्डको आधारमा योजनाहरू प्राथमिकीकरण गरी छनौट गरिएको छ । मैले आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा तपशिलमा उल्लेखित प्राथमिकीकरण आधारमा तयार गरेकी छु ।

योजना कार्यक्रम प्राथमिकीकरणका आधारहरू:-

- १ गरिबी निवारणमा प्रत्येक सघाउ पुर्याउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरू
- २ स्थानीय आर्थिक विकास अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यक्रमहरू
- ३ लैङ्गिक समता तथा सामाजिक समावेशीकरण प्रवर्द्धनमा सहयोग पुर्याउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरू
- ४ उत्पादन, उत्पादन र बजारीकरणमा पहुँच बृद्धि गर्न सघाउ पुर्याउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरू
- ५ कम लागतमा बढी लाभ लिन सकिने आयोजनाहरू
- ६ विपन्न वर्ग र क्षेत्रका बासिन्दाहरूलाई प्रत्येक फाइदा पुग्ने खालका आयोजना तथा कार्यक्रमहरू

शिवालय गाउँपालिकाको आ.व. २०८१।८२ को बजेट तथा कार्यक्रम

- ७ आर्थिक विकास तथा पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग पुग्ने खालका पूर्वाधारका आयोजनाहरू
- ८ वातावरणमैत्री एवं जलवायु परिवर्तन अनुकूलनमैत्री आयोजना तथा कार्यक्रमहरू
- ९ लागत साझेदारी तथा जनसहभागिता जुट्ने आयोजनाहरू
- १० छिटो प्रतिफल दिने र छिटो समयमा सम्पन्न हुन सक्ने आयोजनाहरू
- ११ भूकम्पबाट क्षति भएका सार्वजनिक भौतिक संरचना तथा निजी आवास पुनःनिर्माण

सभाका अध्यक्षज्यू

तथा सभाका सदस्यज्यूहरू

अब म यस सम्मानित बाह्रौं गाउँ सभा बैठकमा आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

बजेट तथा कार्यक्रमको मुलभूत उद्देश्य शिवालय गाउँपालिकाको समग्र विकास र समृद्धिको यात्रा सुनिश्चित गरी समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्रको गन्तव्य तय गर्नु रहेको छ । यसका लागि देहाय बमोजिम उद्देश्य लिइएको छः-

१. आर्थिक तथा सामाजिक असमानता र विभेद अन्त्य गर्दै आत्मनिर्भर गाउँपालिकाको रूपमा तयार गर्ने ।
२. “बाँझो जमिनको प्रयोग, उत्पादनमा सहयोग” भन्ने नारा अध्यक्षज्यूले पेश गर्नु भएको नीति तथा कार्यक्रममा प्राथमिकताको आएको हुँदा उक्त नीतिलाई कार्यान्वयन गर्न बाँझो तथा कृषियोग्य जमिन उपयोग गरी बाँझो जग्गायुक्त पालिका घोषणा गर्नका कृषि तथा पशुपालनलाई प्राथमिकता दिई उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने ।
३. भौगोलिक विकटता रहेको शिवालय गाउँपालिकाका सबै वडा केन्द्रमा बाह्रै महिना सवारी साधन चलन सक्ने गरी सडक स्तरोन्नतीलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
४. पर्यटन पूर्वाधार निर्माण, सांस्कृतिक धार्मिक सम्पदाहरूको उत्खनन्, जिर्णोद्धार एवं निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।
५. शिवालय गाउँपालिकामा एक उच्च शिक्षा हासिल गर्नको लागि शिवालय बहुमुखी क्याम्पस संचालनका लागि स्थापना तथा शैक्षिक पूर्वाधारमा जोड दिइएको छ ।
६. गुणस्तरीय शिक्षण सिकाई, शत प्रतिशत भर्ना दर पुर्याउन र शिवालय गाउँपालिका भित्र संचालित विद्यालयहरूमा शैक्षिक भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइएको छ ।
७. १० शैय्याको शिवलाय अस्पताल निर्माण सम्पन्न गरी घरदैलोबाटै विशिष्ट स्वास्थ्य सेवा पुर्याउने कार्यलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।
८. आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको विस्तार, लक्ष्य अनुसारको प्रगति हासिल गर्न जोड दिइएको छ ।
९. “घरघरमा स्वच्छ खानेपानीको धारा, शिवालय सरकारको अविभारा” लक्ष्यलाई हासिल गर्न स्वच्छ खानेपानी सेवामा प्राथमिकता दिइने छ ।
१०. अति विपन्न र लक्षित वर्गहरूलाई विकासको मूलधारमा समाहित गर्न विभिन्न लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

(ड) चालु आ.व.को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धीहरूको संक्षिप्त विवरण भौतिक उपलब्धि

(क) भौतिक पूर्वाधार विकास (सडक ,खानेपानी, सिंचाइ) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

(१)सडक यातायात:

शिवालय गाउँपालिकामा हाल सम्म ७ किमि पक्कि सडक, १० किमि ग्राभेल सडक, २१५ कि=मि= कच्ची सडकबाट केन्द्रदेखि सबै वडा केन्द्र र अन्य प्रमुख बस्तीहरू जोडिएको यस अवधिसम्म सम्पन्न भएका चार वटा झोलुङ्गे निर्माण सम्पन्न भई आवागमनमा सहजता आएको छ ।

(२) भवन:-

शिवालय गाउँपालिकामा आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ जेष्ठ मसान्तसम्म भवन निर्माण तर्फ विद्यालय र स्वास्थ्य केन्द्र गरी ५ सम्पन्न हुने अवस्थामा छन भने अस्पताल भवन आगामी आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक सम्म निर्माण सम्पन्न हुने अवस्थामा छ।

(३) खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ

गत विगत आर्थिक वर्ष देखि हलसम्म २४ वटा खानेपानी तथा सरसफाई आयोजनाबाट १२९४ घरधुरीका ८६८७ जनसंख्यामा खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको छ भने २८१५ जना विद्यार्थीलाई खानेपानी उपलब्ध भएको छ। यस वर्षमा वडा नं ७ पूर्ण सरसफाई वडा घोषणा हुने अवस्था छ।

(४) सामाजिक विकास (शिक्षा, स्वास्थ्य, लक्षित समूह,) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

स्वास्थ्य

गाउँपालिकामा रहेको १० शैयाको अस्पताल यसको केही समय पछि निर्माण भै सुचारुहुने क्रममा छ। सबै वडाहरूमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भएको छ। ३ वटा प्रसुति गृह सूचिकृत भई संचालनमा रहेका छन ।

शिक्षा तर्फ

नियमित रूपमा प्र. अ. बैठक गरी संचालन गरी संशोधित कानूनको विषयमा जानकारी गराएको। पालिका स्तरीय अध्यक्षकप तथा जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिडशिल्ड प्रतियोगिता संचालन गरी जिल्ला स्तरमा शिवालय गाउँपालिका दोस्रो स्थान प्राप्त भयो । विद्यालयमा खेलकूद सामग्री वितरण । पाठ्यक्रम प्रबोधिकरणको लागि शिक्षकहरूलाई तालिम दिएको । बालविकास सहजकर्तालाई शागत तालिम दिएको । अन्तर विद्यालय अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गरी विद्यार्थीको प्रतिभा प्रस्फुटन गरेको। नामूना युवा सांसद कार्यक्रम संचालन गरेको। वि.व्य.स. तथा शिक्षक अविभावक संघलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरेको। IT स्रोत शिक्षकहरूलाई EMIS सम्बन्धी तालिम संचालन गरी परिवर्तित विद्यार्थी विवरण अध्यावधिक गरेको। विभिन्न संघ संस्थाकोहरूको साझेदारीमा शिक्षकहरूलाई तालिम संचालन तथा विभिन्न विद्यालयमा सिकाई सामग्री वितरण गरेको ।

(५) आर्थिक विकास (कृषि, उद्योग, पर्यटन, सहकारी, रोजगार,) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

१. ओखर पकेट कार्यक्रम विस्तार गरी ४०० वटा ओखरका विरुवा वितरण गरिएको छ।
२. बाँझो जग्गालाई सदुपयोग गरी आय आर्जन गर्न चिया खेती विस्तार कार्यक्रमको लागी ६००० विरुवा र ३०००० (तिस हजार) दखि ४५००० (पैतालिस हजार) विरुवा उत्पादन गर्ने गरी २ वटा नर्सरी स्थापना गरी गरिएको छ। शिवालय आर्थिक समृद्धि र वातावरण संरक्षण गर्ने उद्देश्यले शिवालय वडा नं २ र ४ मा २५ के जी कफिको नर्सरी स्थापना गरिएको छ।
३. वडा नं ३ को घोडेछाल र वडा नं ५ को काउलामा वर्षे आलु खेती विस्तार गरिएको छ।
४. कृषि उत्पादनलाई बजारसँग जोड्ने उद्देश्यका साथ महिनामा २ पटक कृषि हाट बजार संचालनमा ल्याइएको छ।
५. घर दैलो मै कृषि प्रसार सेवा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले वडा नं १ को मोर्क बजारमा सामुदायिक कृषि सेवा केन्द्र संचालन भएको छ।
६. अनुदान प्रक्रियालाई व्यवस्थित र भविष्यमा किसानको पेन्सन योजनाम जोडनको लागी किसानहरुको अनलाई विवरण प्रविष्ट गरिएको छ।
७. किसानहरुलाई नियमित आयमा वृद्धिको लागी मौसमी तथा वेमौसमी तरकारी वालीको विउहरु वितरण गरिएको छ।

(६) वन ,वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

सहास नेपाल पाइला परियोजनाको प्रविधि सहयोगमा स्थानी विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा हुदै गरेको छ। भूकम्प प्रभावित नागरिकहरुका लागि ३२६० घरधुरीमा निजी अस्थायी आवास निर्माणको पहिलो किस्ता निकास भएको छ। दोस्रो किस्ता मागको लागि २१६० घरधुरीको विवरण विपद् अनलाइन पोर्टलमा प्रविष्टी भएको छ। स्थानीय भूकम्प प्रभावित नागरिकहरुलाई विभिन्न सहयोगी निकायहरुबाट प्राप्त राहात सामग्री वितरण भएको छ। विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भई क्रियाशील भएका छन्। गाउँपालिका र सहास नेपाल पाइला परियोजनाको संयुक्त प्रयासमा गाउँपालिका भित्र स्थापित प्रहरी चौकीमा विपद् व्यवस्थापन सामग्री वितरण गरिको छ

(७) तथा संस्थागत विकास (कानूनी व्यवस्था, राजस्व परिचालन, संगठन संरचना ,सार्वजनिक निजी साझेदारी एवं समन्वय) भएका उपलब्धी

। यस गाउँपालिकाले गत आ.व. को स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) मा अंक ४५. प्राप्त गरेको छ। सबै वडाबाट अनलाईन व्यक्तिगत घटना दर्ता संचालनमा आएको छ। प्रशासकीय कार्यालय र सबै वडामा विद्युतीय हाजिरी जडान भएको छ। डिजिटल नागरिक वडा पत्रको व्यवस्था गरिएको छ। यस आर्थिक वर्षको सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्य बैक मार्फत वडा वडाबाट वितरण गरिएको छ। विद्युतीय लेखा प्रणाली संचालनमा आएको छ।

सभाका अध्यक्षज्यू

प्रमुख अतिथीज्यू

विशेष अतिथीज्यूहरु

तथा सभाका सदस्यज्यूहरु

अब म आ. व. २०८१/८२ को विभिन्न विषयगत एवं क्षेत्रगत बजेट तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

१. आर्थिक विकास सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

क) उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

१. उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रकृत्यालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सरलीकरण र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२. अल्लो धागोमा आधारित लघु उद्यम तथा अन्य लघु उद्यम संचालन गर्ने उद्यमीहरुलाई लागत साझेदारी गरिने कार्यक्रम ल्याइने छ ।
३. पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाको पर्यटन प्रोफाइल र पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा गरिनेछ ।
४. एग्रो टुरिजमका लागि बस्ती छनौट गरी सो सम्बन्धी आवश्यक क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ । यसका लागि केही रकम विनियोजन गरेको छु ।
५. मगर जातजातिहरुको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक पहिचान अवगत गराउन स्यापी बस्ती र सुगुरखाल बस्तीमा होमस्टे सहित स्थानीय अर्गानिक तरकारी तथा अन्य खाद्य उत्पादनका लागि आवश्यक क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ र

ख) कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

१. उच्च मुल्यका फलफुल, तरकारी तथा अन्नबालीहरुको पकेट क्षेत्रहरु पहिचान गरी सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गरी ती स्थानहरुमा ब्यावसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. कृषि उपजहरु बजारीकरणका लागि केही रकम विनियोजन गरेकी छु ।
३. रैथाने बालीहरुको विउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणको लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
४. विपन्न र आर्थिक अवस्था कमजोर भएका क्षेत्रमा पोषणमैत्री घरबारी बगैंचा निर्माण कार्यक्रमका लागि केही बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
५. मौरी विकास प्रवर्द्धन कार्यक्रम, व्यावसायिक तरकारी उत्पादनका लागि प्लाष्टिक घर निर्माण, उत्पादनमा आधारित प्रोत्सहान, बाली संरक्षण तथा जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम, युवा लक्षित स्वरोजगार कार्यक्रम अन्तरगत धान हार्भेष्ट थ्रेसर र कृषि मेशिनरी औजार वितरणका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकी छु ।
६. मौसमी तथा बेमौसमी तरकारीका उन्नत विउविजन वितरण गरिनेछ ।

७. नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको “बाँझो जग्गाको प्रयोग, उत्पादनमा सहयोग” मूल ध्येयलाई साकार पार्न बाँझो जग्गा उपयोग गरी कृषि खेती तथा पशुपालन गर्ने व्यक्ति, फर्म र समूहलाई प्रोत्साहित गर्न केही बजेट व्यवस्था गरेकी छु ।
८. चिया खेती र कफि खेती प्रवर्द्धन विस्तारका लागि केही बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
९. कृषि तथा पशुजन्य उत्पादन भण्डारणको लागि चिस्यान घर निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
१०. पशुपालनका पकेट क्षेत्रहरू निर्धारण गरी बाखा, भैसी, माछा, कुखुरा र बंगुर पालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
११. बाँझो रहेको खेती योग्य जमिनमा व्यवसायिक घाँस खेती गर्नेलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१२. पशुजन्य उत्पादनको ब्रान्डिङ्ग गरी बजारीकरण गर्ने कृषकलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
१३. मासु पसल तथा बधशालाहरूको पूर्वाधार स्तरोन्नती गरी स्वास्थ्य मापदण्डमा आधारित तुल्याइनेछ ।

ग) सहकारी सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

१. सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै निच्छेपकर्ताहरूको हित संरक्षणका लागि अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
२. उत्पादनमूलक सहकारीहरूको स्थापना गरिएमा विँउपूजी लगानीको रूपमा सहयोग उपलब्ध गराइने र वार्षिक उत्पादनका अनुदान दिने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका भित्र स्थापना हुने कृषि समूह निजी फर्म र सहकारीहरूको दर्ता तथा कार्य क्षेत्र अनुमति जस्ता विषयहरूलाई व्यवस्थित ढंगले अघि बढाइनेछ ।
४. माथि उल्लेखित कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

घ) रोजगारी सेवा केन्द्र

१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम आयोजनाहरूलाई अन्य कार्यक्रम तथा अन्य निकाय सँग साझेदार गरेर कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२. प्रधानमन्त्री तथा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा सहभागी बेरोगारहरूको सहजताको लागि निर्माण औजार र सुरक्षा सामग्रीहरू व्यवस्था गरिनेछ ।
३. बेरोजगारहरू पहिचान, वर्गीकरण, संभाव्य रोजगारी क्षेत्रको विश्लेषण गर्नको लागि रोजगार रणनीति तर्जुमा गरिनेछ ।
४. रोजगार सम्वाद मञ्चको प्रभावकारी परिचालन गर्न क्षमता विकास तालिम संचालन गरिनेछ ।
५. माथि उल्लेखित कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

२. सामाजिक विकास सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

क. शिक्षा सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

शिवालय गाउँपालिकाको आ.व. २०८१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रम

१. गुणस्तरी शिक्षण सिकाईका लागि बाल विकास शिक्षण सिकाई अनुदान, प्रा. शिक्षण सिकाई अनुदान, आ.वि. शिक्षण सिकाई, मा.वि. शिक्षण सिकाई अनुदान कम्प्युटर शिक्षण सिकाई अनुदान विद्यालय सहायक अनुदान र बालविकास अनुदानको प्रयास बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
२. शिक्षा प्रशासन, अनुगमन मुल्याङ्कन, पाठ्यक्रम तथा शैक्षिक सामग्री र खेतकूद सामग्रीको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
३. विद्यालयहरूमा कम्प्युटर ल्याव, पुस्तकालय आदिका लागि केही बजेट व्यवस्था गरेकी छु ।
४. स्थानीय पाठ्यक्रम अनुसारको कक्षा १-८ को पाठ्यपुस्तक निर्माण र छपाई विद्यालयमा वितरण गर्नको लागि केही बजेट व्यवस्था गरेकी छु ।
५. असल शिक्षण सिकाई आदान प्रदानका लागि शैक्षिक तथा शैक्षणिक अवलोकन भ्रमणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
६. विद्यार्थीहरूको अन्तर निहित ज्ञान र क्षमतालाई उजागर गर्न अन्तर विद्यालय अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गर्न केही बजेटको व्यवस्था गरेकी छु ।
७. शिक्षण सिकाई अभिवृद्धिको लागि विभिन्न तहका शिक्षकहरूको तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
८. शैक्षिक प्रणाली मै रूपान्तरण ल्याउन पाठ्यक्रम विकास, पठनपाठनको व्यवस्थापन, शैक्षिक पात्रो व्यवस्थापन, अद्यावधिक स्रोत व्यवस्थापन, विद्यालय-अविभावक विचको सञ्चार व्यवस्थापन, अनलाइन शिक्षण तथा सिकाइ र दस्तावेजीकरण लगायतका क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको प्रभावकारी उपयोग गरी सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) लागु गरिनेछ ।
९. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड वितरणका लागि प्रयास बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

ख. संस्कृति सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

१. शिवालय धाम र कल्याना कुटीको बृहत उत्खनन, जिर्णोद्धार र पुनःनिर्माण गरी धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व झल्काउन नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारसंग साझेदारी र समन्वय गरिनेछ ।
२. शिवालय गाउँपालिका अन्तरगत शिवालय १ छेडा मोर्क खोला, शिवालय १ डाङ्गरखोला, शिवालय ३ सेवाला, शिवालय ५ कल्याना कुटी र शिवालय ६ स्यानी पिपलमा आधारभूत सुविधा सम्पन्न मसानघाट निर्माणका लागि आवश्यक पहल गर्नेछु ।
३. परम्परागत मठ मन्दिरहरूको निर्माण तथा मर्मतको लागि केही बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

ग. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

१. खेलकुदको विकास गर्न विभिन्न खेलहरूका लागि खेलकुद मैदान लगायतका खेल पूर्वाधार निर्माण तथा विस्तार गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

२. वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरूले आर्जन गरेको ज्ञान र सिप सदुपयोग गर्दै स्वरोजगार र उद्यमशीलता विकासका लागि गाउँपालिकाको स्थानीय आर्थिक विकास योजना अन्तरगत समावेश भएका नवप्रवर्तनशील, लगायतका प्रोत्साहनमुखी कार्यक्रम संग आवद्ध गरिनेछ।
३. युवा उद्यमशीलता विकासका कार्यक्रमहरू मार्फत युवालाई “विदेश हैन बिजनेस” भन्ने भावना जागृत तुल्याई स्वरोजगार उन्मुख गराइनेछ।
४. युवा बेरोजगारी न्यूनिकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सिप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
५. “एक वडा, एक खेलमैदान” को कार्यक्रमबाट युवाहरूलाई खेलकूद क्षेत्रमा आकर्षण गरिनेछ।
६. माथि उल्लेखित कार्यक्रमका लागि केही बजेटको व्यवस्था गरेकी छु

घ. महिला, बालबालिका तथा लक्षित बर्ग सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

१. लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।
२. महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
३. ऐतिहासिक कालदेखि दलित तथा शील्पी समुदायले, जीवन निर्वाहको रूपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रूपमा विकास गर्न पुँजि लगानी सहयोग गरिनेछ।
४. हिंसा पिडित महिला तथा बालबालिकाको लागि एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गरिनेछ।
५. गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
६. बाल विवाह न्यूनीकरण सम्बन्धी व्यापक चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
७. बालबालिका, बालक्लव तथा किशोरी संजालका सदस्यहरूलाई प्रतिरक्षा तथा लक्ष्य निर्धारण तालिम संचालन गरिनेछ।
८. महिला उद्यमशीलता विकासका लागि व्युटिसियन तालिम, उपाध्यक्षसंग एकल महिला तथा विपन्न महिलाहरू स्वरोजगारमूलक तालिम, किशोरी सीपमूलक तालिम, साहारा विहिन बालबालिकाहरूका लागि शैक्षिक सामग्री वितरण कार्यक्रम, उपाध्यक्षसंग जेष्ठ नागरिक भेटघाट कार्यक्रम, उपाध्यक्ष घुम्ती कोष कार्यक्रम र सुत्केरी आमासंग उपाध्यक्ष भेटघाट कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ
९. गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल क्लब संजाललाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ र बालमैत्री स्थानीय तह लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१०. माथि उल्लेखित कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु।

ड. स्वास्थ्य सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

१. शिवालय अस्पताल संचालनमा ल्याई शिवालयबासी नगरिकहरूलाई घरदैलोबाटै चिकित्सकीय विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउन दक्ष जनशक्ति औषधी मेडिकल उपकरणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु
२. नागरिकहरूको पहुँच सुनिश्चित हुने गरी गाउँ गाउँपालिकाक्षेत्र भित्र चिकित्सकीय र प्रयोगशाला सेवा तथा अनुसन्धानात्मक कार्यहरू सञ्चालन गर्न अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना तथा स्तरोन्नती गरी रोकथाम, निदान र पुनर्स्थापन सेवालाई सहज र नियमित बनाइनेछ ।
३. नागरिकहरूलाई मृगौला, मुटु, उच्च रक्तचाप, मधुमेह जस्ता रोगको निःशुल्क जाँच र उपचारको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
४. सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. बर्थिङ्ग सेन्टर र स्वास्थ्य क्लिनिकहरूको सेवाको स्तरोन्नति गर्ने क्रममा प्रयोगशाला सहितको सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. आर्थिक रूपमा अति विपन्न गाउँपालिकावासीहरू तथा सुत्केरीहरूलाई स्वास्थ्य जाँच र उपचारका लागि निजहरूलाई अस्पताल ल्याउन-लैजान एम्बुलेन्स सेवाको प्रबन्ध गरिनेछ ।
७. महिला स्वयंसेविकाहरूको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरूको सेवालाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।
८. स्वास्थ्य संस्थाहरूको प्रभावकारी सेवा विस्तारका लागि सार्वजनिक संस्था निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्यको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९. स्वास्थ्य क्लिनिकहरूले प्रदान गर्ने आधारभूत सेवाहरूको शुल्क क्षेत्र विस्तारको नियमन गरिनेछ ।
१०. जनप्रतिनिधि र महिला स्वयं सेविकारूलाई जडीबुटी परिचयात्मक तथा भान्सा सुधार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
११. आयुर्वेद भवन निर्माणका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग पहल गरिनेछ ।
१२. माथि उल्लेखित कार्यक्रमहरूका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

च) बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम

१. सुनौलो हजार दिनका आमाहरूको सुरक्षित मातृत्वको लागि गर्भवति तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई कोशेली कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. स्थानीय स्तरमा पोषण प्रोफाइल निर्माण, समूह सहकारी मार्फत आय आर्जन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. पोषणमैत्री वडा तथा पालिका घोषणा कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिइनेछ ।
४. माथि उल्लेखित कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

३. भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम (सडक, सडक पुल, झोलुङ्गे पुल, भू उपयोग, भवन, खानेपानी, ग्रामीण विद्युतीकरण र बैकल्पिक ऊर्जा)

१. आवधिक योजना ,आवास योजना, र वस्ति विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ। पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरू संचालन गर्दा लाभ-लागत विश्लेषणका आधारमा उच्च नतिजा एवं प्रतिफल दिने, समतामुलक विकासको आधारको रूपमा रहने, पिछडिएका र कम विकसित क्षेत्रलाई मूल प्रवाहिकरणमा ल्याउन सहयोग गर्ने आयोजनाहरू पहिचान गरी “आयोजना बैंक” तयार गरिने छ। सो बैंकमा समाविष्ट आयोजनाहरूमा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
२. गाउँपालिकाको भूउपयोग क्षेत्र निर्धारण गरी वस्ति विकास योजना सहित भौतिक विकास गुरुयोजना तयार गरी आवास तथा वस्ति विकास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्य ब्यवस्थित र गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
३. दिर्घकालिन लगानी मार्ग दर्शनका लागि गाउँपालिका सडक गुरुयोजना तर्जुमा भएको छ । सोको आधार सडक आयोजनाहरू कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
४. भूमिहिन र अव्यवस्थित बसोबासीहरूको जग्गा प्राप्तिका लागि भूमिहिन दलित, भूमिहिन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबास सेवा केन्द्र संचालनका केही बजेट व्यवस्था गरेकी छु ।
५. गाउँपालिकाको विकासमा रूपान्तरणकारी परिवर्तन ल्याउन सक्ने शिवालय बाहिरी चक्रपथ मोर्क आले खनेटा देउली चिउदुवा कचाली चिनेकम्द बडाकाँडा बालुवा सडक बिस्तृत सर्वेक्षण र निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु । सो आयोजनाको लागि संघ सरकार र प्रदेश सरकारसंगको साझेदारीमा संचालन गरिनेछ ।
६. गाउँपालिकामा संचालनमा रहेका धुले कच्ची सडकहरूको स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना संचालनमा ल्याउन केही बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
७. विगत देखिका निर्माणाधिन तथा अधुरा वडा कार्यालय निर्माण योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
८. शिवालय गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई सहज र सुलभ आवागमनको प्रत्याभूत गराउन शिवालय बस संचालनका लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
९. भवन निर्माण अनुमति प्रकृत्यालाई प्रविधिमा आधारित तुल्याई सहजिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
१०. शिवालय अस्पतालको भवन निर्माण सम्पन्न अन्तिम चरणमा रहेको भएता पनि थप भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा पहल गरिनेछ ।
११. जुङ्गाथापाचौर स्वास्थ्य चौकी निर्माणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

१२. एक वडा एक हेलिप्याड निर्माणको लागि केही वडाहरूबाट निर्माण शुरू गर्न केही बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
१३. विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पूर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार, अद्यावधिक तथा मुल्यांकन गरी सार्वजनिक सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१४. छेडा कचाली सडक खण्ड अन्तरगत पर्ने विभिन्न खोलाहरूमा मोटरेवल पुल निर्माणका लागि संघ र प्रदेश सरकारसंग समन्वय र साझेदारीमा निर्माण गर्दै लगिने छ ।
१५. वडाखेत झोलुङ्गे पुल, ढिगाले झोलुङ्गे पुल, माथिल्लो वडाखेत झोलुङ्गे पुल र अस्पताल परिसर मन्देउखोला देखि रातामाटा जोड्ने झोलुङ्गे पुलको सर्भे र निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
१६. खानेपानी तथा सरसफाईका आयोजनाहरू जल उपयोग गुरु योजना र खानेपानी तथा सरसफाई योजनामा प्राथमिकताक्रममा परेका योजनाहरू क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ ।
१७. शिवालय गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम मार्फत ल्याइएको “एक घर एक स्वच्छ खानेपानीको धारा, शिवालय सरकारको अभिभारा” नारालाई सफल बनाउनको लागि एक घर एक धारा सहितको खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना निर्माण गर्न विकास साझेदार निकायको साझेदारीमा सम्पन्न गर्न केही बजेटको व्यवस्था गरेकी छु ।
१८. सतहगत स्रोतबाट खानेपानी सुविधा उपलब्ध हुन नसक्ने टोल तथा बस्तीहरूमा वर्षा संकलन र लिफ्ट प्रणालीबाट खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराउन विशेष अध्ययन गरिनेछ ।
१९. शिवालय गाउँपालिका केन्द्रमा बढ्दो बजारीकरणका कारण खानेपानीको अभावलाई मध्येनजर गरी बृहत शिवालय खानेपानी गुरु योजना निर्माणका लागि संघ सरकार तथा प्रदेश सरकार सँग समन्वय गरिनेछ ।
२०. पूर्ण सरसफाई युक्त वडा र पालिका घोषणाको लागि व्यापक जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालनका लागि केही बजेट व्यवस्था गरेकी छु ।
२१. हाल संचालन र प्रयोगमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरूको गुणस्तर जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाउने छु ।
२२. बाँझो रहेका खेती योग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनको लागि सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिनेछ ।
२३. बैकल्पिक सिंचाई तथा लिफ्ट सिंचाई प्रणालीको लागि संभाव्यता अध्ययन गर्न सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिनेछ ।
२४. सबै वडाहरूमा केन्द्रीय विद्युत लाइन विस्तारका लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरण र अन्य सम्बन्धित निकायसंगको समन्वय र साझेदारीमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२५. निर्माण सम्पन्न भएका भएका वडा कार्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू र विद्यालयहरूमा घेराबारको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकी छु ।

४. वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम

क. वन तथा वातावरण

१. वन क्षेत्रमा भई रहेको अत्याधिक डढेलोको न्यूनीकरण गर्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह र अन्य सरोकारवाला निकायसंगको कार्यमा चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्द्धन तथा वनको संरक्षण र हैसियतमा सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृद्धि गर्न सम्बन्धित निकायसंगको साझेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. खोटो संकलन र सल्ली काठ निर्यातका लागि सचेतीकरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४. वातावरणमैत्री स्थानीय तह कार्यान्वयको लागि संबोधन गर्न आवश्यक क्रियाकलाप संचालन गर्न अधिकतम प्रयास गरिनेछ ।
५. फोहर व्यवस्थापन गर्न ठोस योजना बनाई बजार क्षेत्रको फोहर व्यवस्थापनका आवश्यक प्रक्रिया बनाई कार्यान्वयन गर्न केही बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
६. वन र वातावरण संरक्षणका विषयमा विद्यालय स्तरमा सचेतीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
७. वातावरण संरक्षण र दिगो विकासका लागि सचेतीकरण कार्यक्रम निरन्तरण संचालन गरिने छ ।

ख) जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

१. जलवायु परिवर्तनको प्रतिकूल प्रभावहरूलाई अनुकूलन गर्न गाउँपालिकाको क्षमता बढाउने साथै खाद्य उत्पादनलाई प्रतिकूल असर नपर्ने किसिमले जलवायु उत्थानशीलता वृद्धि गर्ने ।
२. विभिन्न विकास साझेदार निकाय तथा संघ संस्थाको साझेदारीमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना स्वीकृति गरी कार्यान्वयन गर्नुका साथै जलवायु उत्थानशील पालिका घोषणा गरिनेछ ।
३. पूर्वाधार आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरूले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनीकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणिय परिक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन गरिनेछ ।
४. शिवालय गाउँपालिकाको उच्च स्थानहरूमा Water Recharge पानी पोखरी निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५. जलवायु परिवर्तनका असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्न विकास साझेदार निकायको समन्वय र सहकार्यमा जलवायु उत्थानशील योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
६. खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्द्धन तथा वनको हैसियतमा सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ ।
७. पहिरो, विकासका पूर्वाधारको संरक्षण र नदि नियन्त्रण गरी जल, जमिन तथा जलाधारको संरक्षण तथा उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ ।

८. हुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ।
  ९. विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ।
  १०. गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थान कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
  ११. मिति २०८० साल कार्तिक १७ गते जाजरकोटको बारेकोटमा गएको विनासकारी भूकम्पका कारण क्षति भएका सार्वजनिक पूर्वाधार र निजी आवास निर्माणको लागि सम्बद्ध निकायहरू सँग यथोचित पहल गरिनेछ।
  १२. विपद् सम्बन्धी खोज, उद्धार, राहात र पुनःस्थापना र पुनरलाभको लागि पालिका स्तरीय र वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशिल बनाई विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा पहल गरिनेछ।
  १३. विपद् उद्धारमा संलग्न हुने निकायलाई विपद् उद्धार सामग्री व्यवस्थापन गरी विपद्को क्षति न्यूनीकरण गर्न केही बजेट व्यवस्था गरेकी छु।
५. संस्थागत विकास, न्याय सम्पादन, सेवा प्रवाह र सुशासन
१. गाउँपालिका दरबन्दी व्यवस्थापन र मानव संशाधन विकासका लागि संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरिनेछ।
  २. गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरूको गुनासो तथा सेवा सम्बन्धी जिज्ञासा सुन्ने र सो को सम्बोधन अनलाईन प्रणाली कै माध्यमबाट गर्ने गरी नागरिक गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली तयार गरी लागु गरिनेछ।
  ३. आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकीको बक्यौता, पेशकी, बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाईनेछ।
  ४. प्रत्येक महिनाको आय/व्ययको मास्केवारी गाउँपालिका कार्यालयको सूचनापाटी तथा वेवसाइटमा प्रकाशित गरिनेछ।
  ५. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने लेखा, राजस्व लगायत सबै सेवाहरूमा सफ्टवेयर निर्माण गरी कागज विहीन प्रणाली बनाउन विद्युतीय प्रणालीलाई जोड दिईने छ।
  ६. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रविधि सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम र ICT सम्बन्धी सफ्टवेयर निर्माण गरिनेछ।
  ७. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रक्रियालाई थप प्रभावकारी र व्यवस्थित गर्न कर्मचारीलाई तालिम र बायोमेट्रिक मेशिनको व्यवस्था गरिएको छ।
  ८. नागरिकहरूलाई सुसूचित गराउन र पारदर्शिता एवं जवाफदेहिता प्रवर्द्ध गर्न सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

९. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ।
१०. गाउँपालिकाले सम्पादन गरेका गतिविधि र प्राप्त उपलब्धीहरूलाई प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न केही बजेट व्यवस्था गरिएको छ।
११. न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरूको शीघ्र निरूपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न गरिने छ।
१२. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ।
१३. स्थानीय न्याय सम्पादन प्रभावकारी बनाउनको लागि विभिन्न सवालहरूको सचेतीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। स्थानीय इजलास संचालन गरिनेछ।
१४. आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्रि सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ।
१५. बस्ती तथा टोल स्तरमा संचालन हुने विकासका कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्न टोल विकास संस्था गठन तथा परिचालनको व्यवस्था गरिएको छ।
१६. आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, राजश्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा गैससको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार, र नेपाल सरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदार संग परामर्श, समन्वय, र साझेदारी गरिनेछ।
१७. करको दर सम्भव भएसम्म न्यूनतम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ। प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरू बिच रहेको असमानता न्यूनिकरण गर्दै लगिनेछ।
१८. गाउँपालिकाको आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धिका लागि करका नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रहरू पहिचान गरिनेछ।
१९. करदाताहरूको अभिलेख व्यवस्थापन सुदृढ गर्दै उत्कृष्ट करदाताहरूलाई पुरस्कृत तथा सम्मानित गर्ने नीति लिइनेछ।
२०. कर प्रशासनलाई सूचना प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री तुल्याउदै लगिनेछ।
२१. सुरक्षा निकायलाई प्रभावकारी बनाउन केही रकमको व्यवस्था गरेकी छु।
२२. माथि उल्लेखित योजना तथा कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेकी छु।

सभाका अध्यक्षज्यू

प्रमुख अतिथीज्यू

विशेष अतिथीज्यूहरू

तथा सभाका सदस्यज्यूहरू

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि आय तथा व्ययको अनुमान यस सम्मानित गाउँ सभा बैठकमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

शिवालय गाउँपालिकाको आ.व. २०८१।८२ को बजेट तथा कार्यक्रम

आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि कूल व्यय अनुमान रु. ४३ करोड ९ लाख ४२ हजार ६ सय ४७ रुपैया अनुमान गरेकी छु । जसमा विनियोजन तर्फ शिर्षकगत रुपमा तल उल्लेख गरिएको छ ।
पुर्जीगत तर्फ १७ करोड ४८ लाख १५ हजार विनियोजन गरिएको छ भने चालु तर्फ २५ करोड ६१ लाख २७ हजार ६ सय ४७ रुपैया विनियोजन गरिएको छ ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि अनुमानित विनियोजित वार्षिक बजेट

सि न	शिर्षक	बजेट सिलिङ्ग	कैफियत
१	आर्थिक विकास	१५३२५०००.००	१ करोड ५३ लाख २५ हजार
२	सामाजिक विकास	२०६२३८५७३.००	२० करोड ६२ लाख ३८ हजार ५ सय ७३
३	पूर्वाधार विकास	९११५००००.००	९ करोड ११ लाख ५० हजार
४	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	३९०००००.००	३९ लाख
५	सुशासन तथा संस्थागत विकास	७६५००००.००	७६ लाख ५० हजार
८	हेल्भेटास नेपाल	४१०००००.००	४१ लाख
११	प्रदेश समपुरक कोष	१०००००००.००	१ करोड
१२	पालिका समपुरक कोष	८००१४२७.००	८० लाख १ हजार ४ सय २७
१३	राजश्व अनुदान	८४५७७६४७.००	८ करोड ४५ लाख ७७ हजार ६ सय ४७ रुपैया
	जम्मा	४३०९४२६४७.००	४३ करोड ९ लाख ४२ हजार ६ सय ४७ रुपैया

यसै गरी मैले माथि उल्लेखित गरेको कूल विनियोजित बजेट पूर्ति गर्ने स्रोतहरूका रुपमा संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदान रु. १७ करोड ५४ लाख ७५ हजार, वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ७ करोड ५० लाख, संघीय सरकारको विशेष अनुदान रु. १ करोड ७० लाख र संघीय सरकारको राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रु. ८ करोड २७ लाख रहेको छ । त्यसै गरी कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान रु ७७ लाख १५ हजार, सशर्त अनुदान ३ करोड ३३ लाख ७५ हजार, कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदान रु ६० लाख, समपुरक अनुदान रु २ करोड र राजश्व बाँडफाँड रु ६ लाख ७७ हजार ६ सय ४७ रुपैया अनुमान गरिएको छ । त्यसै गरी गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोत रु ३० लाख र आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को अनुमानित अल्या रु. १ करोड गरी जम्मा ४३ करोड ९ लाख ४२ हजार ६ सय ४७ रुपैया आय अनुमान गरिएको छ । माथि उल्लेखित बजेट स्रोतको पुर्ण विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि अनुमानित आयको वार्षिक बजेट

प्राप्तको स्रोत	आय रु.	चालु रु.	पुँजीगत
क) संघीय सरकार			
समानिकरण अनुदान	७५००००००		७५००००००
विशेष अनुदान (पुँजीगत)	१७००००००		१७००००००
सशर्त अनुदान (चालु)	१६९६७५०००	१६९६७५०००	
सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	५८०००००		५८०००००
राजश्व बाँडफाँड	८२७०००००	८२७०००००	
क जम्मा	३५०१७५०००	२५२३७५०००	९७८०००००
ख) कर्णाली प्रदेश सरकार			
समानिकरण अनुदान	७७१५०००		७७१५०००
विशेष अनुदान (पुँजीगत)	६००००००		६००००००
समपुरक अनुदान (पुँजीगत)	२०००००००		२०००००००
सशर्त अनुदान (चालु)	१८७५०००	१८७५०००	
सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	३१५०००००		३१५०००००
राजश्व बाँडफाँड	६७७६४७	६७७६४७	
ख जम्मा	६७७६७६४७	२५५२६४७	६५२१५०००
ग) गाउँपालिका			
आ.व. २०८०।८१ अनुमानित अल्या	१०००००००		१०००००००
आन्तरिक राजश्व अनुमानित	३००००००	१२०००००	१८०००००
ग जम्मा	१३००००००	१२०००००	११८०००००
क+ख+ग कूल जम्मा	४३०९४२६४७	२५६१२७६४७	१७४८१५०००

सभाका अध्यक्षज्यू

सभाका सदस्यज्यूहरु

अन्तमा

प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट कोभिड १९ को महामारीबाट थलिएर माथि उठन लागेको, मिति २०८० साल कार्तिक १७ गते जाजरकोटको बारेकोट केन्द्रविन्दु भई गएको विनासकारी भूकम्पका कारण अस्थायी आवास निर्माण गर्नु पर्ने हुँदा मैसमी रोजगारीको अवसरबाट बञ्चित नागरिक हरुको यथोचित व्यवस्था गर्नु पर्ने जस्ता प्रभावहरु न्यूनीकरण गरी शिवालयबासी नागरिकको जीवन रक्षा, सुस्त बनेको आर्थिक गतिविधि र रोजगारीका अवसरलाई बृद्धिमा टेवा पुग्ने अपेक्षा गरेकी छु

शिवालय गाउँपालिकाको आ.व. २०८१।८२ को बजेट तथा कार्यक्रम

। योजना तर्जुमाको प्रारम्भिक चरणदेखि बजेट प्रस्तुत गर्दा सम्मका हरेक क्रियाकलापमा प्रत्येक वा परोक्ष रूपमा संलग्न रही सहयोग पुर्याउने गाउँपालिका अध्यक्षज्यू लगायत सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरू र बजेट तथा कार्यक्रम तयारीका लागि प्रत्येक रूपमा खटिने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र संलग्न कर्मचारीहरूलाई पुनः धन्यवाद दिन चाहन्छु । प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमले लिएका लक्ष्य उद्देश्य प्राप्त गर्न संघीय सरकार र कर्णाली प्रदेश सरकार समक्ष हार्दिक सहयोगको अपेक्षा गर्नुको साथै बजेट तथा कार्यक्रमको समयमै प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सम्पूर्ण शिवालयबासी आमा बुवा दाजुभाई र दिदिबहिनीहरूको समान सहभागिता र सहयोगको लागि हार्दिक अपिल गर्दछु । यस शिवालय गाउँपालिकाको गरिमामय चौधौँ गाउँ सभा बैठकमा रचनात्मक सल्लाह सुझाव र मार्ग दर्शन गर्नु भएकोमा प्रमुख अतिथिज्यू तथा विशेष अतिथिज्यूहरू प्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्दै हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद । नमस्कार

ईतिसंवत् २०८१ साल आषाढ १० गते रोज २ शुभम्

गिता शाही
गाउँपालिका उपाध्यक्ष